

Betreeft:	Bijbelstudie	Dit is een uitgave van de Hersteld Hervormde Mannenbond	
Onderwerp:	Jona 1 : 1 – 3	Auteur:	Ds. J.C. den Toom
Jaargang 1	Nummer 2017-01	Deze uitgave is uitsluitend bestemd voor de aangesloten verenigingen	

De vlucht genomen.

We kennen Jona als de profeet des Heeren, die zijn roeping verzaakt. Hij krijgt van zijn Zender de opdracht om naar de grote en goddeloze stad Ninevé te gaan om tegen haar te prediken. Maar hij wil niet, hij weigert en hij slaat op de vlucht. Zijn manier van optreden heeft ons heel wat te zeggen. Zijn gedrag is ons niet vreemd. Wij handelen maar al te vaak op precies hetzelfde als hij. Daarom is het goed om bij de bestudering van dit Bijbelboekje ons eigen leven er biddend naast te leggen, opdat het onderzoek ervan voor ons tot lering en tot zegen zou zijn. Dan beantwoordt de bestudering ook aan het door God gestelde doel met betrekking tot de Heilige Schrift. Immers: “Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is.” (2 Timotheüs 3:16)

In dit korte Bijbelboek herkennen we enerzijds ons zelf in onze dwaasheid, in onze onwil en onze opstand tegen God, maar hierin schittert daar tegenover zo heerlijk de trouw van Jona's God. Iemand heeft eens gezegd dat er geen evangelischer Bijbelboek is te bedenken dan juist Jona. Het toont ons hoe ondanks de dwaasheid en de onwil van de zijnen de raad des Heeren zal bestaan en Hij al zijn welbehagen zal doen.

Jona verzet zich tegen het Woord van God. Dat is altijd het eerste. Want ieder mens wil zichzelf handhaven. En als dan het Woord des Heeren geschiedt stuit dat in ons leven op weerstand en verzet. Wanneer we worden geraakt door de waarheid van Gods Woord proberen we God te ontlopen en doen we er alles aan om niet aan Hem hoeven te denken, zodat we onszelf kunnen blijven en onze eigen wil kunnen blijven doen. We willen niet wat God wil en we zoeken rust, totdat de Heere ingrijpt en Hij ons te sterk wordt zodat we als een Saulus van Tarsen bemerken dat het hard is om de verzenen tegen de prikkels te slaan. En moet de Heere niet telkens weer zo met al de zijnen handelen? Dit kleine boekje Jona, dat welgeteld slechts 48 verzen bevat, laat ons een blik slaan in ons eigen hart en leven, opdat we zouden beseffen hoe het met ons is gesteld. Maar het laat ons ook een blik slaan in het hart van God, door ons te tonen hoe de Heere in zijn genade en grondeloze barmhartigheid handelt met de zijnen.

Jona woont in Gath Hefer, dat is een dorpje vlak bij Nazareth en Kana, dus in de zelfde streek waar later de Heere Jezus zijn jeugd heeft doorgebracht. Jona's vader is Amitthai en deze zou volgens een oude joodse overlevering de zoon zijn van de weduwe van Sarfath. Daar is wat voor te zeggen, immers in Amitthai zit het woord amen of waarheid. En dat herinnert ons aan het woord, dat de weduwe van Sarfath sprak tot Elia, nadat hij haar kind had opgewekt: “ Nu weet ik dat het woord des Heeren in uw mond de waarheid is.” (I Kon. 17:24)

Jona leefde in de dagen van koning Jerobeam de tweede, dat is zo'n 750 jaar voor de geboorte van Christus. Op een dag krijgt hij een opdracht: ” Het woord des Heeren geschiedde tot Jona.” God maakte zich aan hem bekend. Of het door een droom is geweest, een visioen of door een engel weten we niet. Het staat er niet bij. De wijze waarop de Heere spreekt is niet het belangrijkste, waar het op aankomt, is de inhoud van zijn spreken en wat het Woord van God uitwerkt in ons leven.

Jona gaat lijnrecht tegen het bevel des Heeren in. God gaf de opdracht: “Maak u op, ga naar de grote stad Ninevé, en predik tegen haar.” Direct na de spraakverwarring van Babel werd deze stad door Nimrod gebouwd. Ze is in de dagen van Jona al meer dan duizend jaar oud. Haar omtrek was 60 kilometer. De muren erom heen waren dertig meter hoog en zo breed dat er gemakkelijk drie strijdwegens naast elkaar op konden rijden. Het aantal inwoners bedroeg in zijn tijd meer dan twee miljoen zielen, dat is meer dan Amsterdam en Rotterdam bij elkaar. Het is een grote stad, vooral wel is ze groot in de zonde. De profeet Nahum noemt haar de bloedstad, vol leugen en verscheuring, waar de roof niet ophoudt.

De boosheid van haar inwoners is opgeklommen voor Gods aangezicht. De maat is vol. God moet wel ingrijpen. Jona moet tegen deze grote stad gaan prediken. Hij moet de stadbewoners vertellen waar het op staat, zonder iets te verbergen hun zonden en ongerechtigheden voor ogen stellen en hen het oordeel van God aanzeggen. Het is dezelfde prediking die de Heere ook heden ten dage doet uitgaan tot zondaren die volharden in het kwaad. En zo'n prediking begeren we niet. We willen getroost worden en bemoedigd. We willen bedrogen worden en we bedriegen onszelf. Maar de Heere komt met de waarheid die Hij doet horen te midden van alle leugen en bedrog.

Jona kan het nodige inbrengen tegen Gods bevel. Hij is geboren en opgetogen in het achterland en moet hij nu optreden in die grote wereldstad en daar prediken op de drukke straten van Ninevé? Hij is een verachte Jood. Ze zullen hem niet accepteren. Ze zullen niet willen luisteren naar zijn oordeelsprediking en er beslist geen gehoor aan geven. Ze weten zich veilig achter hun onneembare muren. Hij kan zich zelf door zijn boodschap alleen maar belachelijk maken. Tenzij Ninevé zich bekeert heeft Jona totaal niets te verwachten van zijn prediking. En, dat is wel zijn grootste bezwaar: Stel je voor dat Ninevé zich bekeert dan zou de Heere die vijanden van Gods volk, dat heidenvolk met zijn grote zonden sparen en dat wil Jona niet. Dat die gedachte bij hem opkwam blijkt wel uit zijn eigen woorden die we aantreffen aan het slot van zijn boekje. Dan is zijn toorn tegen de Heere ontstoken omdat Hij zich over Ninevé heeft ontfermd. “Dit verdroot Jona, met groot verdriet en zijn toorn ontstak. En hij bad tot den HEERE en zeide: Och, HEERE was dit mijn woord niet, als ik nog in mijn land was? Daarom kwam ik voor, vluchtende naar Tarsis. Want ik wist dat Gij een genadig en een barmhartig God zijt, lankmoedig en groot van goedertierenheid en berouw hebbende over het kwaad.” Dat is het diepste motief waarom Jona zich verzet. Hij neemt het God kwalijk dat Hij barmhartig en genadig is. Hiermee verraadt Jona dat hij zichzelf zo weinig kent in zijn zondig bestaan. En daarom staat hij naar zijn gevoel niet op een lijn met deze openbare zondaren. Hij moet er niet aan denken dat Ninevé zich tot God bekeert en de Heere hen zijn genade betoont. Daarom onttrekt hij zich aan zijn opdracht en ontvlucht hij zijn Zender. Omdat Gods bevel Jona niet zint stelt hij zijn wil tegenover Gods wil zodat we lezen: “Maar Jona maakte zich op om te vluchten naar Tarsis van het aangezicht des Heeren. En hij kwam af te Jafo en vond een schip gaande naar Tarsis. En hij gaf de vracht daarvan en ging neder in hetzelve om met hen af te gaan naar Tarsis van het aangezicht des Heeren.” Tot twee maal toe wordt gezegd dat Jona weggaat van het aangezicht des Heeren. Het is alsof de schrijver er mee tot uitdrukking wil brengen hoe erg het wel is dat Gods knecht op de vlucht slaat voor zijn God.

Maar kent Jona Psalm 139 dan niet? “Waar zou ik heengaan voor uw Geest en waar zou ik heenvlieden voor uw aangezicht? “ Zo verblind is hij. En Jona is geen vreemdeling in Jeruzalem. Hij is vertrouwd met Gods Woord, hij kent de God van het Woord. Zo kan het er voorstaan met een kind des Heeren en een geroepen profeet. De Heere had gezegd: Ga naar het oosten. Jona zegt: Ik ga naar het westen. Jona gaat in de tegenovergestelde richting. Want wie niet naar Gods stem wil horen en de zonde wil doen wil niet aan God herinnerd worden, wil een rustig plekje zoeken, waar hij meent aan Gods stem te kunnen ontkomen. Jona denkt slechts aan een ding: Zo ver mogelijk bij God vandaan. En hij vindt spoedig een schip dat naar Tarsis zal gaan. Het reisgeld wordt betaald, beslist geen klein bedrag. De zonde en de opstand tegen God moet duur worden betaald, maar Jona heeft het er graag voor over om tegen zijn God in te kunnen gaan.

Iemand die altijd naar zijn eigen zin en lusten heeft geleefd kan die vlucht van Jona niet begrijpen, want hij is immers vreemd aan God? Maar wanneer we een ander leven mogen kennen zullen we deze man goed kunnen begrijpen. Hoe vaak staat onze wil niet lijnrecht tegenover Gods wil? Maar wat zijn we dwaas als we onszelf willen handhaven tegenover de almachtige en eeuwige God. Wat zijn we dwaas als we niet willen bukken en buigen. Het is zwaar, het is zondig en verkeerd. We houden het onmogelijk vol. En wanneer we dan uitgenade onszelf aan de Heere mogen verliezen en de dood leren schrijven op ons dwaze en zondige gedrag komen we tot ons behoud en de vrede met God. Dan wordt het woord van de Heere Jezus waar: “Zo wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen, maar zo wie zijn leven zal verliezen om Mijnentwil en om des Evangelies wil, die zal het behouden.” Voor de weg bij de Heere vandaan moet een hoge prijs worden betaald. Het kost ons tenslotte het leven. En het bedrag voor de terugweg tot God zullen we niet kunnen betalen. Gezegend zijn we als we mogen reizen op kosten van de Ander, Die de prijs daarvoor heeft betaald. Het kostte Hem zijn leven en het offer van zijn dierbaar bloed. In Hem vindt het verdwaalde kind zijn weg tot zijn God terug.

Te lezen Schriftgedeelten en te zingen Psalmen

Jona 1 : 1-3 en II Koningen 14 : 23-29

Psalm 139 : 2, 3, 5, Psalm 73 : 1, Psalm 86 : 6

Aanvullende gegevens

Ninevé wordt genoemd in Genesis 10 : 11 en 12, II Koningen 19: 36, Jesaja 37: 3, Nahum 1: 1, 2: 8 en 3: 7, Zefanja 2: 13, Mattheus 12: 41, Lukas 11: 32

Tarsis de geboorteplaats van Paulus: o.a. in I Koningen 10 : 22, 22: 49, II Kronieken 9 : 21,36,37 , Psalm 48 : 8, 72; 10, Jesaja 2 : 16, Jesaja 23 : 1,6,14, Jesaja 60 : 9, Jesaja 66 : 19, Jeremia 10: 9 Ezechiël 27 : 12, 35, Ezechiël 38 : 13, Handelingen 21: 39 en Handelingen 22 : 3

Jafo of Joppe zie Jozua 19 : 46. II Kronieken 2 : 16 Ezra 3 : 7, Handelingen 9, 10 en 11

Persoonlijke verdieping

- 1) Trek een vergelijk tussen het gedrag van Jona en de gelijkenis van de onbarmhartige dienstknecht in Mattheus 18 : 23-35.
- 2) Lees 2 Koningen 15 : 17-21. Mogen we de geschiedenis hier beschreven, zien als een reden van God om Ninevé niet om te keren zoals de Heere wel met Sodom en Gomorra gedaan heeft?

Gespreksvragen

- 1) Benoem een aantal concrete moeilijk te begrijpen zaken in onze tijd met het oog op Gods beleid
- 2) Hoe zullen we daarmee omgaan?
- 3) Moet dit niet altijd staan in het perspectief dat God al de eeuwen omspant?
- 4) Israël is het door God uitverkoren volk. Mogen we het uitzenden van Jona naar de heidense stad
- 5) Ninevé zien als een vooruitgrijpen door God op de opdracht van Christus aan Zijn discipelen in Matt. 28 : 19.

Aantekeningen: